

Wśród zwierząt. Z kolekcji Art Brut.

Tytuł: „Wśród zwierząt. Z kolekcji Art Brut ”

Czas trwania wystawy: od 11.07.2017 r. do 15.09.2017 r.

Komisarz wystawy: Maria Samsel

Oprawa plastyczna: Magdalena Krystianiak

Istnieje sztuka, która nie poddaje się jakimkolwiek próbom klasyfikacji, nie odwołuje się do konkretnego stylu czy epoki w dziejach. Tworzą ją samorodni artyści, nie obciążeni bagażem tradycji, szkół, warsztatów. Ich dzieła rodzą się z głębokiej, nieskrępowanej niczym potrzeby tworzenia a ekspresja znajduje ujście w różnorodnych formach: obrazach, rysunkach, rzeźbach.

Surowe piękno tych artefaktów zachwyciło pewnego francuskiego malarza i rzeźbiarza. Nazywał się Jean Dubuffet. To on odkrył dla świata "inną sztukę" i nazwał ją ART BRUT. Pierwsza wystawa *La Compagnie de l'Art Brut* zorganizowana została w Galerii Drouin René w Paryżu, tworzyło ją 200 prac sześćdziesięciu trzech autorów. W Polsce ten rodzaj twórczości wkroczył na salony wystawowe w 1965 roku. Wtedy to za sprawą Aleksandra Jackowskiego w warszawskiej "Zachęcie" zorganizowano wystawę zatytułowaną *Inni*. Wśród innych ważnych prezentacji sztuki art brut w Polsce należy wymienić wystawę *Talent-pasja-intuicja zorganizowaną* przez Aleksandra Jackowskiego i Adama Zielezińskiego w 1985 roku w Muzeum Okręgowym w Radomiu. Określenie art brut na gruncie polskim zaczęto powszechnie stosować od 1987 roku, choć w ostatnich latach równorzędnie stosowane jest określenie outsider art. W 2016 roku Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie zrealizowało projekt "Gorzki smak - art brut. Badania - kolekcje - wystawy w Polsce na przełomie XX/XXI wieku". Wystawa *Szara strefa sztuki - polscy twórcy art brut* zrealizowana w ramach projektu prezentowała ponad 100 prac trzydziestu jeden artystów z Polski tworzących w nurcie art brut. Towarzysząca wystawie publikacja jest niezwykle cennym opracowaniem, dotyczącym kolekcji nie tylko muzealnych tego gatunku sztuki.

O art brut czy outsider art nie można mówić bez odniesienia do osobowości artystów, którzy ją kreują. Wśród nich są pacjenci oddziałów psychiatrycznych w szpitalach, pensjonariusze domów pomocy społecznej, osoby wyrzucone poza społeczność lokalną, nieakceptowane przez najbliższą rodzinę, naznaczone chorobą, niepełnosprawnością. W swojej twórczości często odnoszą się do najbliższego znanego świata przyrody. Często przedstawiane są zwierzęta gospodarskie (krowy, świnie, konie), egzotyczne czy nawet fantastyczne. Są one tematem prac wykonanych w różnych technikach. Życiorysy Adama Dembińskiego, Genowefy Magiery, Włodzimierza Rosłona, Romana Rutkowskiego czy wielu innych, zawierają traumatyczne przeżycia i wydarzenia, których skutkiem była izolacja od otoczenia i zamknięcie w świecie własnych przeżyć. Niekiedy ich twórcza ekspresja była formą komunikowania z otoczeniem, a fantastyczny świat przedstawiony na obrazach i rysunkach rekompensował niepełne więzi z otoczeniem i był ucieczką od trosk i niedostatków dnia codziennego. Surowa, prosta, niekiedy dziecięca wyobraźnia plastyczna pozwala na tworzenie pełnych ekspresji prac, a często ich forma podyktowana jest naturalnym kształtem materiału, jak to się dzieje w przypadku rzeźby np. Henryka Ciszewskiego. Idea naturalności, która jest podstawą definicja sztuki art brut najpełniej realizuje się w tematach związanych ze światem przyrody, zwierząt. To ludzi i zwierzęta łączą proste relacje, w których nie ma fałszu czy zakłamania. Świnie, krowy, konie, kury, wierne psy, piękne ptaki przypominały artystom szczęśliwe lata dzieciństwa spędzone na wsi, w otoczeniu rodziny. U schyłku życia to osoby często samotne, pensjonariusze domów pomocy społecznej, uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej. Przebywanie wśród zwierząt, choćby tych z rodzinnego podwórka narysowanych, malowanych czy wyrzeźbionych z kawałka drewna daje poczucie bezpieczeństwa i jest wspomnieniem czasów szczęśliwości. Spośród wielu tematów poruszanych przez twórców art brut to zwierzęta są dla niektórych jedynym lub wiodącym motywem w ich pracach. W pracach wybranych do wystawy w Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce fruwały fantastyczne ptaki, chodzą okazałe świnie, biegają wilki i egzotyczne żyrafy.

Na wystawie w Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce prezentowane są prace następujących artystów:

Henryk Ciszewski

Adam Dembiński

Katarzyna Gawłowa

Piotr Gęgniewicz

Henryka Hak - Szymajda

Ryszard Kosek

Marek Krauss

Genowefa Magiera

Justyna Matysiak

Adam Nidzgorski

Helena Ptaszyńska

Włodzimierz Roston

Roman Rutkowski

Władysław Rybkowski

Andrzej Staszewski

Marianna Wiśnios

Stanisław Zagajewski

Wystawa zorganizowana ze zbiorów:

Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce

Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie

Kolekcji Andrzeja Kwasiborskiego

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

Muzeum Sztuki Ludowej w Otrębusach

Muzeum Weterynarii w Przasnyszu

Muzeum Historycznego w Przasnyszu

Anny Krzykowskiej

Muzeum
Kultury
Kurpiowskiej
w Ostrołęce

Mazowsze.
serce Polski

Państwowe
Muzeum Etnograficzne
w Warszawie

Muzeum
Wsi Mazowieckiej
w Sierpcu

